

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

6. An Præsumptio allegari debeat, ut prosit ei, pro quo stat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

præsumptio tollit suspicionem, quæ videtur esse quid minus præsumptione. Sic etiam una præsumptio cedit pluribus, nisi sit talis, quæ pluribus sit potentior & efficacior: & specialis vincit generalem. Et sicut una præsumptio tollit aliam, ita etiam una aliam elidit, sicut una probatio aliam.

2. Dum autem agitur de duabus præsumptionibus, iuris vel hominis. Judicis arbitrio relinquendum est, quæ sit potentior. Interim ab interpretibus solet censeri potentior & firmitior, quæ facit subsistere & valere actum. Item quæ benignior: quæ magis verosimilis: quæ pro reo est: quæ absurdum & iniquum evitatur. Similiter præsumptio, proveniens à substantia, potentior est ea, quæ provenit à solemnitate: quæ iuri communi inhæret, potentior ea est, quæ iure speciali necitur: specialis item firmitior est generali: & inter duas speciales illa, quæ specialior: naturalis item accidentalis: & quæ descendit à quali possessione potentior est ea, quæ quæque res præsumitur libera item fundatâ in ratione naturali potentior est fundata in ratione civili: & denique quæ favor animæ, potentior est ea, quæ dicimus delictum non præsumi.

§. VI.

An Præsumptio allegari debeat, ut profit ei, pro quo stat?

1. Præsumptio iuris & de jure allegari non debet.
2. Præsumptio iuris alleganda, quando oritur ex facto proprio.
3. Iudex quatenus supplere eam possit.
4. Non verò alleganda, quando ex facto adversarii oritur.
5. Præsumptio hominis semper alleganda.
6. Quo tempore præsumptio in iudicio allegari debeat.

1. Hanc quæstionem latè tractat Menoch. *De præsumpt. lib. 1. q. 48.* Ubi in primis tradit, non esse necesse, allegari præsumptionem iuris & de iure, quia illam lex habeat pro veritate, quam Iudex velit nolit sequi debet.

2. Præsumptionem verò iuris, allegari tunc debere, quando oritur ex facto proprio, vel circa factum proprium versatur. Idque variis demonstrat exemplis. Ut v. g. licet is, qui olim fuit dominus alicuius rei,

etiam hodie præsumatur dominus, & sic de aliis: tamen huiusmodi præsumptio, etiam notoria, allegari debet, cum ex parte agentis tum ex parte excipientis, sive in criminalibus sive in civilibus (nisi fortè colligi possit ex actis probatoriis aut versetur in causis summaris, quibus casibus necesse non est eam allegare: quia alioquin posset Iudex existimare, non allegantem eamolle uti. Et licet Iudex possit talem præsumptionem, si non allegetur, supplere & sequi, tamen supplere non tenetur, imò non potest quando pars nullum factum in iudicium deduxit, ex quo colligi possit, sed tunc solum, quando factum aliquod tale in iudicium deducit, ex quo resultet huiusmodi præsumptio quia ea quæ sunt iuris, cuiusmodi est præsumptio iuris, Iudex supplere tenetur, *l. unica Cod. de quæ desunt advocatis partium, &c.* Hinc cum possessio de præterito præsumatur possessio de præteriti, sufficit allegare possessionem præteritam: & cum ex diutina præstatione resultet præsumptio causæ subsistentis, sufficit allegare ipsam diutinam præstationem & illam probare, quia Iudex supplere debet præsumptionem inde resultantem.

3. Secundò tradit, non videri necessariam, allegationem, quando oritur ex facto adversarii, vel circa eius factum versatur, quia nihil imputari possit ei, pro quo est talis præsumptio, si eam non alleget, cum pendeat ex facto alterius, cuius mentem & animum non novit: Quòd si præsumptio iuris resultet ex facto utriusque, non esse allegandam, censet Abbas & Felin. *in c. Affertis 2. h. 1.* Ubi præsumptio oriens ex facto utriusque non fuit allegata quæ de re videndus est Covar. *in c. Rainusius §. 11. n. 1. vers. sed quoties De testamentis.*

4. Tertio docet, quod, quando hæc præsumptio ex nullò oritur facto, uti est illa, qua homo præsumitur vivere usque ad centum annos, non satis constet inter DD. an allegari debeat, nec ne.

5. Quarto docet, præsumptionem hominis solius omninò allegandam esse, cum hæc sit prorsus ignota iudici.

6. Denique si queratur, quo tempore præsumptio in iudicio alleganda sit. Respondet Menoch. *l. 1. q. 50. cum aliis, quos citat.* quovis tempore allegari posse, sive quando offertur libellus, modo tamen repetatur in

termino probatorio, aliàs enim non probaret; sive quando dantur positiones; sive tempore aliarum allegationum & probationum, sive post conclusionem in causa.

TITULUS XXIV.

De Iurejurando.

§. I.

Quid sit Juramentum.

1. Juramentum unde dicatur, & quid sit.
2. 3. Præstari debet per verum Deum.
4. Etiam cum per creaturas fit.

Per jusjurandum, delatum ac relatam sive a parte parti sive à iudice, nonnunquam etiam rei dabiæ fides inducitur, nempe aliis legitimis probationibus deficientibus, *e. fin. hoc sit.* Estque maximum litium expediendarum remedium, *l. 1. D. eod. & omnis controversiæ finis, e. Et si Christus: 6. versic. homines h. t.*

1. Dicitur autem Juramentum à Jure, quia quod juratur, instar juris habendum est, & veluti jus sanctè servandum, *arg. l. 5. §. dato D. eod.* Et nihil est aliud, quam testatio seu invocatio divini numinis in testimonium, ad fidem faciendam vel promissionem firmandam. Nam qui aliquid affirmat vel negat esse verum cum juramento, vel se aliquid facturum cum juramento promittit, Deum in testem illius veritatis aut promissionis appellat. Et ideo, qui falsum jurat, quantum in se est, facit Deum approbare falsum sicut qui dicit, Deus sit mihi socius, adiutor, fautor hujus furti, homicidii, affectu, & quantum, in se est, facit ipsum auctorem & fauctorem furti, homicidii.

2. Dicitur, invocatio divini numinis; quia cum juramentum fiat ad confirmandam veritatem infallibili testimonio, quantum ab homine fieri potest, præstari nisi per verum Deum, nequit, quia is solus mentem & intentionem hominum, à qua veritas maxime dependet, certo cognoscit, & proinde solus infallibilem testem invocari potest. Et hinc sequitur, juramentum per falsum Deum, non esse verum juramentum, nec obligare nisi ex conscientia erroneà, quæ habet vim obligandi

sub ea ratione, sub qua concipitur, nempe sub ea ratione, quæ putatur esse verum juramentum, & factum per verum Deum. Unde cognita falsitate, & luce fidei adveniente, de pulsâque conscientia erronea, non amplius obligat, quia est destructum ejus fundamentum.

3. Non obstat, quod D. Augustinus ait *in can. Ecco dico xxxi. q. 5.* perjurum esse, qui super falsum lapidem jurat: quia intelligi potest esse perjurum, vel ex opinione Ethnici, cui tale juramentum præstatur, & cui fides in contractibus firmanda est, vel quia externa specie perjurus videtur.

4. Aliud autem dicendum est de juramento per creaturas, prout Joseph *Genes. 42.* videtur jurasse per salutem Pharaonis; & Moyses, *Deuter. 3. & 4. Testes in vobis cælum & terram:* Paulus *1. ad Cor. 15.* per gloriam vestram, quia illud est verum juramentum: nam dum per creaturas juramus; non volumus ipsas nobis esse testes, sed Deum, qui in ipsis singulari modo præsidet & relucet; ita ut capiatur continens pro contento, & signans pro signato. Atque hoc modo omne juramentum est invocatio divini numinis, expressè vel tacitè, verè vel ex opinione.

§. II.

An juramentum per Deum vel creaturas sit licitum?

1. Videtur non esse licitum.
2. Probatur esse licitum, non solum per Deum.
3. Sed & per creaturas.
4. 5. 6. Respondetur ad objecta.

1. **S**ed quæ situm fuit, an juramentum per Deum vel creaturas sit licitum? Non esse licitum, olim docuerunt multi hæretici. Et colligi videtur ex his *Matt. 5. Dico autem vobis, nolite jurare omninò neque per cælum, quia thronus Dei est: neque per terram, &c. &* subjungitur. *Sui sermo vester, Est est, Non non* Secundo ex *can. Clericum xxxi. q. 1.* Ubi traditur, Clericum, per creaturas jurantem, acerrimè objurgandum, & si perstiterit in vitio, esse excommunicandum.

2. Dicendum nihilominus, interdum licitum esse juramentum, non solum per Deum, uti constat ex veteri Testamento; *Deuterom. 6. v.*